

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

INSCENACE RUSKÝCH DIVADELNÍCH HER NA JEVIŠTI MORAVSKÉHO
DIVADLA V OLMOUCI OD ROKU 1990 PO SOUČASNOST

BACHELOR THESIS

PRODUCTION OF RUSSIAN PLAYS ON THE STAGE OF MORAVIAN THEATRE
IN OLOMOUC SINCE 1990 TO THE PRESENT

VYPRACOVALA: Karolína Hrdinová

VEDOUcí PRÁCE: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc

Olomouc 2014

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLOMOUCI
KATEDRA SLAVISTIKY

VYPRACOVALA: Karolína Hrdinová
VEDOUcí PRÁCE: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité
prameny.

V Olomouci, 15. 4. 2014

podpis

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLOMOUCI
KATEDRA SLAVISTIKY

VYPRACOVALA: Karolína Hrdinová
VEDOUcí PRÁCE: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Děkuji doc. PhDr. Zdeňce Vychodilové, CSc., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla.

podpis

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Obsah

Úvod.....	2
1. Moravské divadlo	3
1.1. Historie.....	3
1.2. Současnost.....	3
2. Divadlo v průběhu let	4
2.1. Období 1948 – 1969	4
2.2. Období 1970 – 1989	4
2.3. Období 1990 – 2005	5
3. Období 1990 – 2000	7
3.1. Revizor – 1998	7
3.2. Evžen Oněgin – 1999.....	8
3.3. Ten, který dostává políčky - 1999	9
3.4. Bez věna – 2000	10
3.5. Anna Karenina – 2000	11
4. Období 2001 – 2008	13
4.1. Hra bez názvu (Platonov) – 2001	13
4.2. Tři sestry – 2005.....	14
4.3. Moliere – 2007	15
5. Období 2009 – 2013	17
5.1. Idiot – 2009	17
5.2. Koně k nezbrocení – 2009	18
5.3. Ženitba – 2012.....	19
5.4. Višňový sad – 2013	20
6. N. V. Gogol, Ženitba.....	22
6.1. Translatologický rozbor	22
6.2. Rozbor hereckých projevů	27
Závěr.....	30
Ruské resumé.....	31
Seznam použité literatury	37
Přílohy.....	40

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Úvod

Cílem mé bakalářské práce bylo popsat dramaturgii Moravského divadla Olomouci v letech 1990 – 2013 ve vztahu k inscenování děl ruských autorů. Toto téma jsem si vybrala, protože mám divadlo ráda, a jelikož studuji ruštinu, zaměřila jsem se na ruskou dramatickou tvorbu.

V první kapitole se stručně zmiňuji o historii a současnosti Moravského divadla. Také o jeho činnosti v Českém rozhlasu Olomouc a působení v intimním Divadle hudby.

Vzhledem k tomu, že ve své práci popisují ruské hry inscenované v Moravském divadle, rozhodla jsem se v druhé kapitole uvést i některé informace z novější historie divadla. Postupně jsem popsala situaci olomouckého divadla od roku 1948 až po rok 2005.

V kapitolách tři až pět se věnuji inscenacím ruských her v období od roku 1990 po současnost. Toto období jsem rozdělila do tří částí z důvodu přehlednosti a ke každé části jsem napsala krátký odstavec o tom, jaké hry byly v divadle uvedeny. Ve třetí kapitole popisují ruské hry, které byly v Moravském divadle inscenovány od roku 1990 po rok 2000. V tomto období bylo v divadle uvedeno pět ruských her. Čtvrtou kapitolu věnuji třem ruským hrám, inscenovaným v olomouckém Moravském divadle v letech 2001 až 2008. V páté kapitole se zaměřuji na hry, inscenované v období 2009 – 2013. Jsou to poslední čtyři hry, které byly ve sledovaném období uvedeny.

V poslední, sedmé kapitole se podrobněji věnuji komedii *Ženitba* známého ruského spisovatele N. V. Gogola. Provádím zde translátologický rozbor a rozbor hereckých projevů prvního dějství prvního obrazu.

Vedle stručného obsahu her jsem se zajímala i o herecké obsazení, režii, scénu, odborné recenze a sledovanost.

Při práci jsem vycházela z knižních zdrojů a kritik z novinových článků a internetových zdrojů.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

1. Moravské divadlo

1.1. Historie

Od roku 1920 je Moravské divadlo stálou českou divadelní scénou, která navázala na devadesátileté působení Königliches städtisches Theater. Budova divadla patří k nejstarším divadelním budovám v Česku, byla postavena v roce 1830 podle návrhu vídeňského architekta Josefa Kornhäusela. Divadlo bylo z počátku zaměřeno především na operu – první operní sezóna v českém Městském divadle začala 1. září 1920. Do roku 1992 se Moravské divadlo jmenovalo Státní divadlo Oldřicha Stibora na počest významného levicově zaměřeného režiséra, který v divadle působil. 1. 1. však bylo divadlo přejmenováno na Moravské divadlo. Po zániku Hodolanského divadla v roce 1993 došlo ke sloučení opery a operety. Od tohoto sloučení připravuje soubor místo původních pěti oper a pěti operet většinou tři opery a dvě operety za sezónu. (20)

Soubor hostoval ve Vídni, Brně i Praze. Také se několikrát účastnil celostátní přehlídky hudebně-zábavného divadla. S divadlem je také spojeno velké množství významných osobností, jako byli hudební skladatel Gustav Mahler, operní pěvci Eduard Haken a Beno Blachut nebo herci Josef Bek, Slávka Budínová, Ilja Racek a mnozí další. (20)

1.2. Současnost

Moravské divadlo má tři umělecké soubory, díky nimž se v divadle inscenují balety, opery a operety, muzikály a činohra, včetně pohádek. V roce 2008 začalo divadlo hrát i ve Studiu Českého rozhlasu Olomouc a také v intimním Divadle hudby. V květnu zde probíhá jeden z největších mezinárodních divadelních festivalů v ČR – Divadelní flora. (25)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

2. Divadlo v průběhu let

V této kapitole se zaměřím na historii Moravského divadla v obdobích 1948 – 1969, 1970 – 1989 a v období 1990 – 2005. Historickými mezníky byly především rok 1948, kdy byla československá divadla zestátněna, rok 1968, v němž se olomoucké divadlo zapojilo do protestního hnutí, období normalizace, kdy repertoár divadla podléhal cenzuře, 17. listopad 1989, kdy olomoucké divadlo vstoupilo do stávký a v 90. letech muselo po divadelní krizi získat nové diváky.

2.1. Období 1948 – 1969

Po únoru 1948 byla československá divadla zestátněna. Začal se prosazovat socialistický realismus založený na třídní ideologii, který postupně začal ničit obnovený poválečný divadelní život. Budovatelské inscenace se staly nástupci inscenací bez budovatelského zaměření v činohře Krajského oblastního divadla v Olomouci. To se změnilo s nástupem nového šéfa, režiséra Karla Nováka, který nasměroval soubor k modernímu současnému divadlu, a znovu tak činohru proslavil v celostátním kontextu. Za působení režiséra Jiřího Svobody se v divadle začaly hrát inscenace i od západních autorů a uplatňovaly se nové inscenační postupy. (5)

Vliv hnutí malých scén, které měly vlastní autorskou tvorbu, vedl na konci 60. let ke vzniku Divadla hudby (1968). Na ochotnické divadlo měl také negativní vliv přesun od demokracie k totalitní společnosti. Krátce po únoru 1948 byly všechny spolky rozpuštěny. Reorganizace těchto spolků vedla k jejich přiřazování pod organizace ROH a jejich činnost tak byla na několik let potlačena. V 60. letech se začaly ochotnické spolky zaměřovat na současný život s pozitivní odezvou zejména od mladého publika. Nově byl založený amatérský soubor, který působil při olomouckém profesionálním divadle (zpočátku Studio LUT, později Studio amatérského divadla). (5)

Po srpnu 68 se olomoucké divadlo zapojilo do protestního hnutí proti vpádu vojáků Varšavské smlouvy do Československa. Po nástupu Gustáva Husáka do čela KSČ došlo k normalizaci, která ukončila nejlepší období olomouckého divadla od skončení války. (5)

2.2. Období 1970 – 1989

V období normalizace museli z Olomouckého divadla odejít šéf činohry Jiří Svoboda a šéf opery Pavel Pokorný. Dramatické plány divadel podléhaly cenzurní praxi

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

předběžného schvalování. Také byl zaveden proporční model poměru uváděných československých sovětských a západních autorů v sezoně. Vysoká úroveň činohry postupně klesala, když stranické orgány dosadily na místo ředitele Josefa Srovnala. V 70. a 80. letech se divadlo orientovalo spíše na starší a konzervativní diváky. Kvůli tomu nedostali možnost uplatnit se mladí divadelníci, kteří užívali méně obvyklé inscenační postupy. To vedlo ke vzniku platformy Studio Forum, která uváděla dramaturgicky zajímavější a průbojnější inscenace v komorních prostorech (většinou v Divadle hudby). Olomoucké divadlo také muselo udržovat některé povinné styky (Estonsko). Avšak chyběly mezinárodní styky se špičkami soudobé evropské divadelní kultury. (5)

Náročnější diváci chodili do Divadla hudby, kde se realizoval cyklus olomoucké činohry Komorní hry. Svá představení zde měla také již výše zmiňovaná platforma Studio Forum, ale také zde hostovaly menší soubory s jinou inscenační praxí, než jakou pěstovalo Státní divadlo Oldřicha Stibora (později Moravské divadlo). Amatérské divadlo také utrpělo násilným zvratem společenských poměrů v roce 1968. (5)

„Bezprostředně po 17. listopadu 1989 vstoupilo také olomoucké divadlo do stávký. Následující události ukončily dlouholetou ideologickou reglementaci divadelní kultury rovněž v Olomouci.“ (5)

2.3. Období 1990 – 2005

Olomoucké divadlo muselo začít rychle hledat nová témata, aby nalákalo nové diváky. Každý šéf činohry, který v 90. letech divadlem prošel, se snažil překonat divadelní krizi. Krátce po listopadové revoluci přestalo pracovat Studio Forum. Vznikl soubor Hořící žirafa, který byl sice spojen většinu času s Moravským divadlem, ale vykazoval alternativní inscenační postupy, jejichž autorem byl šéf souboru David Drábek. Po uzavření Hodolanského divadla a následné částečné opravě se do jeho budovy přesunul celý soubor Hořící žirafa společně s vlastním, vyhraněným, mladým publikem. Po odchodu Davida Drábka ze souboru brzy vznikl nový soubor s alternativními postupy, a to divadlo Tramtárie. V činohře stále převládaly spíše klasické inscenace, orientované na spolehlivé abonentní publikum. Když byl šéfem činohry Peter Gábor (1998 – 2004), byla v Moravském divadle obnovena praxe uvádění inscenací mimo klasický jevištní prostor. (5)

Na počátku 90. let vznikla přehlídka Divadelní Flora, která se ze skromných počátků vyvinula ve velkou reprezentativní přehlídku různých druhů, typů a funkcí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

divadla včetně produkcí pod širým nebem či v cirkusových stanech. V roce 2002 bylo otevřeno Umělecké centrum UP v bývalém jezuitském konviktu. Zde se konala představení barokních oper, která inicioval Tomáš Hanzlík. Také se zde pod názvem Open Konvikt začala konat druhá, alternativní část přehlídky Divadelní Flora. Po ukončení vlády socialismu, se divadlo mohlo opět rozvíjet a uváděly se hry, které oslovovaly širší okruh publika. (5)

Inscenacím her od ruských autorů se divadlo poměrně dlouho dobu vyhýbalo. Bylo to zejména ze strachu, že tyto hry nebudou lidé navštěvovat. Od roku 1998 se však do repertoáru Moravského divadla zařazovalo stále více ruských her a do roku 2013 jich bylo uvedeno třináct.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

3. Období 1990 – 2000

První ruská hra ruského autora se v olomouckém divadle hrála až v roce 1998. Lidé pocítovali jakýsi odpor ke všemu ruskému a proto se v divadle tak dlouhou dobu ruským hrám vyhýbali. To se však po již zmiňovaném roce 1998 změnilo a ruské hry byly do repertoáru divadla zařazovány stále častěji.

V období let 1990 – 2000 se zaměřím na hry Revizor od známého spisovatele N. Gogola, Puškinova Evžena Oněgina, na hru s názvem Ten, který dostává políčky od Leonida Andrejeva, hru Bez věna od Ostrovského a Tolstého Annu Kareninu.

3.1. Revizor – 1998

Gogolova slavná satirická komedie popisuje tupost, nevzdělanost a zkorumpovanost úředníků v jednom provinčním městečku, které je celé pohlceno jejich neřestmi. Z tohoto stavu je vytrhne až Chlestakov, kterému celé město uvěří, že je revizor. Hra měla premiéru v Petrohradě v roce 1836. Mladí lidé a studenti tuto hru přijali velmi dobře, kritiku Gogol sklidil od vyšší společnosti, kterou ve svém díle popisoval.

Revizor měl v Moravském divadle premiéru 16. 1. 1998. Režie se ujal hostující režisér Josef Janík, který se rozhodl nenastudovat hru tradičně, ale posunul ji spíše do současnosti. V recenzi pro Divadelní noviny bylo napsáno: „Ukázal aktuální výklad, v němž se v nesourodém stylu mísí satirický výsměch s momenty groteskní karikatury a frašky.“ Hlavní postavu, podvodníčka Chlestakova, ztvárnil Dušan Urban. Hejtmana si zahrál herec Miroslav Hruška a okresního soudce Josef Bartoň. Hudbu složil Milan Báčorek a osvětlení měl na starosti Bohuslav Kraus.

Hra byla zinscenovaná podle překladu Zdeňka Mahlera. Z. Mahler je pedagog, spisovatel, scénárista, publicista a muzikolog. Měl různé profese, nakonec se však rozhodl pro svobodné povolání. Je autorem prózy a esejí, filmové, televizní a rozhlasové scénaristické tvorby. (27)

Scénu, kterou tvoří z jedné strany velké množství různých tmavých prken a dveří (různě barevných a velkých), vytvořila hostující výtvarnice Marta Roszkopfová. „Dveře nenechávají diváka na pochybách o propojení jevištní iluze s realitou, v níž žijeme – správné dveře ke správnému úředníkovi, správný obnos do správných rukou, správné informace za správnými dveřmi.“ (6)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Ve hře však chyběly herecké výkony, které by rozvíjely jednotlivé postavy. Výjimkou však byl výkon Miroslava Hrušky, který postavu hejtmana vystihl dokonale. „...lehce střídá nadutou samolibost, graduující až do jemného tanečního opojení, s úslužnou servilností.“ (6) Dalším hereckým výkonem vybočujícím z řady bylo ztvárnění školního inspektora, kterého si zahrál Rudolf Máhrla. Naopak nevýrazná byla hlavní postava Chlestakova interpretovaná Dušanem Urbanem.

„Představení plyne bez laciných ataků, s přesně pointovanými situacemi a komediálními prvky, jejichž převaha narůstá v tempu orchestrionové melodie až ve fraškovitě rozehranou závěrečnou scénu, která se vzápětí láme do panoptikálního obrazu. Několik dlouhých vteřin totiž diváci zírají na nehybný zrcadlový obraz pokrytectví, hlouposti, omezenosti a naivní důvěřivosti.“ (6)

3.2. Evžen Oněgin – 1999

Slavný román, který popisuje zbytečného člověka Evžena Oněgina, který v souboji zastřelí svého přítele Lenského a až příliš pozdě si uvědomí, že miluje Tat'ánu Larinovou, která ho, i když k němu stále chová hluboký cit, odmítá, protože je vdaná. Román ve verších byl vydán v roce 1837.

Premiéra této hry proběhla v Moravském divadle 10. 4. 1999. Po častějších operních verzích se po delší době objevil Evžen Oněgin jako činohra. V Moravském divadle ji sehráli podle překladu E. F. Buriana, velkého českého režiséra, který usiloval o syntetické divadlo. Režisérem byl Peter Gábor. „Na základě scénáře, který částečně redukuje, vytváří osobitou a v každém detailu pečlivě promyšlenou inscenaci, spoléhající na citlivé propojení slova, herecké akce a scénicky budované atmosféry.“ (12) Gábor se držel Burianova překladu, který však doplnil některými Puškinovými básněmi. Roli Evžena Oněgina si zahrál Adrian Jastraban, Olgu Nikola Syslová, Lenského Dušan Urban a Tat'ánu Larinovou ztvárnila Evellyn Pacoláková.

Vytvoření scény se ujal slovenský výtvarník Jozef Ciller. Scéna byla laděna rustikálně. Jeviště a dokonce i hlediště zaplňovaly břízy, které měly symbolizovat ruský venkov ale také svět, ve kterém jsou život a smrt všudypřítomné. To dokazuje uschlá bříza s pravoslavným křížem, která se objevuje vždy v okamžiku smrti. Dále na scénu umístil vypouklé zrcadlo, které do hlediště odráží namodralé světlo. (12)

„Kouř a kužely světla mění jeviště v tajemné přítmí, v němž postavy tápou stejně jako ve svém vlastním životě, v mlhavém oparu se tiše na Tat'ánu snášejí listy jejího

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

dopisu, jehož obsah zaznívá v působivém kontrastu dvou hlasů – vroucí Taťánin se střídá s nezúčastněným Oněginovým předčítáním. Stejně pečlivě buduje režisér pomocí světel i další příznačné obrazy – kruh panoptikálních postav, mezi nimiž je Oněgin lapen se svými pochybnostmi, řada strnulých siluet přihlízejících jeho závěrečnému setkání s Taťánou. Nejsilnějším místem se stává klíčová scéna souboje, rozehraná v symbolickém střetu světelných kuželů. Neozve se totiž očekávaný výstřel, jen jedno ze světel potemní, a zatímco Lenský „recituje“ stále ještě v soubojové pozici verše na rozloučenou, v zadním plánu vykročí za pomalu ujíždějícím klavírem pohřební vůz.“ (12)

Výborným hereckým výkonem vynikala Evellyn Pacoláková. „Její křehká Taťána netrpí naivitou, je sice zasněná a nesmělá, uzavřená do světa románových příběhů, ale také dosti silná na to, aby s lehkým úsměvem odrážela Olžiny útoky a s klidem čelila matčinu dorážení.“ (12) Dalším byl Adrian Jastraban, který Oněginovi propůjčil něco ze svého výbušného a dynamického projevu. To se projevuje prudkými pohyby, náhlými změnami nálady a hlasovou intonací. Dalšími, kdo ve hře uspěli, byli například Dušan Urban jako Lenský, Nikola Syslová, která si zahrála Olgu nebo Filip Čapka jako Zarecký, který se v jeho podání stal více než jen epizodní postavou. (12)

3.3. Ten, který dostává políčky - 1999

Do cirkusu, který patří Papá Briquetovi, přichází neznámý člověk, který se zde uchází o práci klauna. Nikomu se ovšem nechce věřit, že by tento pán, který očividně patří k vyšší třídě, opravdu mohl pracovat jako cirkusový klaun. Přesto ho ale po delším váhání ředitel přijímá a neznámý pán si dává jméno „Ten“, protože se rozhodne, že bude představovat Toho, který dostává políčky. Andrejev toto drama napsal v roce 1915. (22)

Hra Leonida Andrejeva měla premiéru 3. 9. 1999. Podle překladu Věry Kubíčkové ji zrežiroval Michael Tarant. Současně byl také zahájen projekt „divadla za oponou“ ve kterém chce soubor uvádět komorně laděné inscenace v netradičném prostoru. „Tarantova inscenace osciluje mezi hravou poetičností a hořce groteskním pohledem na lidské osudy a rozpadající se vztahy.“ (7) Nezahrnuje do hry různá klaunská vystoupení a efektní čísla, ale citlivě rozehrává různé situace, které se postupně mění na konflikt vášni a ideálů. Hra byla odehrána v arénovém prostoru s publikem na jevišti. Hudba, se kterou si vyhrál Vladimír Franz, napomáhá prudkým střihům v tempu i atmosféře.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

„V prostoru cirkusové arény, zaplněné omšelými rekvizitami a starými kusy nábytku, odkrývá stylově sevřená inscenace obraz na odvrácenou tvář iluze, do zákulisí manéže, kde se široký úsměv mění v smutnou grimasu, sláva v opuštěnost a samotu a kde láska končí smrtí.“ (7)

Věra Kubičková vytvořila překlad této hry v roce 1976. Byla překladatelka především s perštiny a arabštiny, také byla íránistka, teoretička a historička islámského výtvarného umění. V roce 1974 přeložila Čechovovu hru, která byla v olomouckém Moravském divadle uvedena pod názvem Hra bez názvu (Platonov). V Moravském divadle podle jejího překladu také zinscenovali hru Bez věna, která byla uvedena v roce 2000. (19)

Scénu vytvořil Milan Čech a kostýmy Dana Hávová. Hlavní postavu si zahrál Adrian Jastraban, dále si ve hře zahrála například Naděžda Chroboková, Mikuláš Pánek a Jaroslav Krejčí.

Pro herce byla tato hra velice náročná. Snažili se svět citů, emocí a vztahů zobrazit všemi možnými způsoby. Ať už to byla expresivní gesta Naděždy Chrobokové, která byla představitelkou Zinidy, či charakterizační detail Jaroslava Krejčího, který si zahrál Pána. „Ten Adriana Jatrabana vstupuje na scénu s nadsazenými slovy, rozmáchlými pohyby a nejistým pohledem snilka, skrývajícího vnitřní napětí a úzkost, aby vzápětí našel jistotu v anonymitě a ironickém útočišti klaunské masky.“ (7) Za touto maskou je však stále možné rozeznat intelektuála se zraněnou duší a rozporuplnými city. „Škoda, že se herec zříká větší bezprostřednosti a lehkosti šaškovského gesta a v jeho projevu převládá jednostrunná expresivita výrazu, v níž pak závěrečné osudové rozhodnutí vyznívá do prázdna.“ (7) Velmi dobré herecké výkony podala Vladimíra Včelná, která ztvárnila Consuella, Pavel Juřica, Dušan Urban a Vlasta Hartlová, kteří si zahráli trojici klaunů, a především Karel Novák, představitel starého, opotřebovaného klauna Jacksona.

„Ten, který dostává políčky je inscenací, v níž se olomoucký soubor pokusil překonat inscenační stereotyp. I když se nedá mluvit o suverénním ovládnutí netypického prostoru, není to v žádném případě pokus marný.“ (7)

3.4. Bez věna – 2000

Drama o mladé dívce Larise, která nemá věno. Zamiluje se do bohatého muže Paratova, který však o své bohatství přijde a ze svatby sejde. Poté je Larisa přislíbena bohatému kupci Karandyševovi, kterého si také nevezme, protože má krátký románek

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

s Paratovem, který ji po chvíli opět odmítá. Na konci ji Karandyšev zastřelí, pro Larisu je to vysvobození ze života bez lásky.

Premiéra této hry proběhla 19. 5. 2000. Od roku 1914, kdy byla hra poprvé objevena, byla inscenována teprve dvakrát a teprve třetí inscenace v celé zemi proběhla právě v Moravském divadle. Režie se ujal hostující režisér Jakub Korčák, který si prošel ruskou školou a také poznal ruské reálie. Zpočátku potlačuje ruskost prostředí, ale postupně se díky charakterům a prostředí (děj se odehrává na Volze, stejně jako drama Bouře) ona ruskost v dramatu projevuje. Korčák ze hry odstranil zdlouhavosti, které se někdy v dílech Ostrovského vyskytují. „Omezili jsme počet epizodních postav, hru zkrátili, ale její základní duch zachováváme,“ řekl 18. 5. 2000 Korčák pro Právo. Korčák hru zrežiroval podle moderního překladu Věry Kubíčkové. Scénu vytvořil scénograf Ondřej Nekvasil a kostýmy Katarína Hollá. (11)

Premiéra se kvůli nešťastnému zranění Jaroslava Krejčího, který byl představitelem Larisina snoubence, nedohrála až do konce. Výborný výkon podal ve hře Josef Bartoň v roli boháče Knurova. Petr Klen, který hru pro MF Dnes recenzoval, o jeho výkonu napsal: „Bartoň byl plně v roli i nad ní, opravdu to byl výborný výkon.“ Poněkud slabší byl Adrian Jastraban jako Paratov. Ukázal divákovi prakticky jen dvě základní polohy – zamilovanou a cynicky rozmařilou. Ani Evellyn Pacoláková nepodala svůj nejlepší herecký výkon. Nevytěžila z postavy Larisy všechnu variabilitu charakteru. „Larisa Pacolákové se zdála jaksi hystericky roztříštěná (nevíme ovšem, jak by zahrála závěrečnou tragédii),“ napsal v recenzi Petr Klen. Další dobré výkony podala například Ivana Plíhalová v roli Larisiny matky, Petr Polák jako šašek Robinson nebo Jaroslav Krejčí, který si zahrál Larisina snoubence. (11)

3.5. Anna Karenina – 2000

Anna Karenina nemiluje svého muže. Potkává Vronského, který se do ní zamiluje. Anna se svým citům nejprve brání, pak jim ale podléhá. Je kvůli tomu zavrhaná celou společností. Když zjistí, že s Vronským čeká dítě, odejde od manžela, ale zároveň musí opustit i svého syna. Kvůli odloučení od něho začne na Vronského žárlit a začnou se hádat. Po jedné hádce se rozhodne Anna Karenina skočit pod vlak, Když se to Vronský dozví, ztrácí smysl života a odchází do války proti Turkům. Román Lva Nikolajeviče Tolstého byl vydán na pokračování v letech 1873 a 1877.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Premiéra této hry proběhla v Moravském divadle 24. 11. 2000. Uvedení hry na jeviště bylo považováno za riskantní. Objevovaly se pochybnosti, jestli bude ve hře zachycen nejen celý příběh, ale také zda bude divákovi přiblížena i náročná myšlenková struktura díla. Tím odvážným, kdo se ujal režie, byl Peter Gábor. Dramatizaci měla na starosti Věra Mašková. V recenzi pro Divadelní noviny bylo napsáno: „Panoramatickou kompozici románu redukuje Mašková na základní situace, na jakýsi dějový kaleidoskop, zobrazující postavy v určité fázi jejich vztahů a zdůrazňující hlavní kontrapunkt tragického osudu Anny Karaninové a Levinova bolestného objevování mravních jistot.“ (10) Roli Anny Kareninové si zahrála Naděžda Chroboková, představitelem Levina byl Dušan Urban, postavu Karenina ztvárnil Mikuláš Pánek. Vytvořením scény se zabýval Jozef Ciller.

Hra byla nastudovaná podle překladu Taťjany Haškové, významné překladatelky z ruštiny do češtiny. Kromě Anny Kareninové přeložila Antonovská jablka nebo Podnik Artamonových. Působila také jako redaktorka v nakladatelství Mladá fronta. (17)

Hra probíhá v krátkých sekvencích v klipovém tempu. V zadní části jeviště je projekce, která promítá bouřková mračna, březový háj a další. Jeviště je téměř prázdné, pokryté bílými plachtami, pod kterými se schovává nábytek. „...“, aby se vstupem jediné postavy (Průvodčí Cháron) proměnilo neosobní nástupiště zahalené párou projíždějícího vlaku a vzápětí, postupným strháváním látek, v simultánně využitý hrací prostor.“ (10) Bílá barva jeviště byla doplněna o decentní barvy kostýmů, jako je béžová, šedá, šedozeleň a černá. To vyvolávalo dojem černobílé fotografie, kterou svými vstupy narušovaly pouze barevné maškary symbolizující přítomnost smrti. (10)

Herci se mnohdy nemohli moc rozehrát, protože byli jakoby „vřazení“ do jevištní mozaiky, a tak herecké výkony můžeme považovat spíše za průměrné. „Omezený herecký prostor naopak dokonale využila Jiřina Barášová jako věcná a prozíravá hraběnka Vronská, Vlasta Hartlová ve výrazné postavě prudérní Lýdie Ivanovny nebo Josef Bartoň vnášející s originální umanutostí a flegmaticností mužika Semjona do představení až nemístně odlehčující komický prvek.“ (10) a tak se lákadlem na tuto hru nestaly až tak herecké výkony, jako spíše jevištně obrazná kompozice. (10)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

4. Období 2001 – 2008

V období let 2001 – 2008 byly v Moravském divadle zinscenovány tři hry ruských autorů. A to Čechovova prvotina Platonov (v MDO ji uvedli pod názvem Hra bez názvu), Čechovovo drama Tři sestry a hra Molière Michaila Bulgakova. Mezi lety 2001 – 2005 došlo v inscenování ruských her k útlumu. Po této čtyřleté pauze bylo první hrou Čechovovo drama Tři sestry.

4.1. Hra bez názvu (Platonov) – 2001

Platonov je záletník, je ženatý, avšak udržuje další dva milenecké vztahy. Tyto vztahy ho pak zaženou do kouta a schová se ve škole, ve které učí, a neustále se opíjí. Celá hra vrcholí tím, že se všichni scházejí na jednom místě a po hádce je Platonov zastřelen jednou ze svých milenek.

Jde o dramatickou prvotinu Antona Pavloviče Čechova – Platonov (Darebák Platonov), kterou Moravské divadlo uvedlo jako Hra bez názvu. Premiéra představení proběhla 30. 11. 2001. Hra není zaměřená na postavu, ale na nelichotivý obraz ruské společnosti. „Text bývá označován za nevyzrálý pokus mladičkého autora (v maturitním věku), za neuspořádaný sled dramatických výstupů, v nichž se banální motivy mísí s nadčasovými tématy. Jako by Čechova více než kresba charakterů fascinoval prostor pro satirické komentování poměrů i lidského jednání a pro hrubý náčrt situací s potencionální hloubkou.“ (8) Převažují zde rysy autorova rukopisu – fragmentárnost a struktura mozaiky, ze které je sestaven celý obraz světa.

Hru zrežiroval podle překladu Věry Kubíčkové Peter Gábor. Pod jeho vedením dostala hra podobu ambiciózní jevištní frašky, ve které více než o jednotlivce jde o zástupce společenských vrstev, jejich názory a zájmy, a která vyúsťuje v nadčasové téma smyslu života i otázky víry. „Roztříštěnost dějové kompozice využívá režisér k budování scénické koláže s postmoderně nesourodými prvky.“ (8) Gábor se snažil vyhnout tradiční psychologické interpretaci a čechovovské náladovosti. To se odráží ve stříhovém sledu scén v přesné vymezenosti postav, obraznosti a metaforičnosti. Hudbu k představení si režisér vybral sám.

První polovina představení se odehrává ve stylových kostýmech a parukách, se kterými si dala práci Dana Hávová, na scéně plné nábytku, přes který jsou nataženy přehozy (scéna – Jozef Ciller). Druhá část ukazuje na znehodnocení celé společnosti, herci zde vystupují v roztrhaných kostýmech na zcela prázdném jevišti. (8)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Nesourodostí se vyznačuje také interpretační styl – od prvků tradiční herecké konvence se přechází až k absurdní grotesknosti. „Hranice mezi tragédií a fraškou je pohyblivá, jako by se režisér v záplavě nápadů a významových interpretací přesně nerozhodl, a tak nakonec z celku inscenace vystupuje nejzřetelněji princip demonstrování, doprovázený jistou povrchností.“ (8)

Hlavní roli Platonova si zahrál Adrian Jastraban. V první části je jeho Platonov ironický, arogantní a cynický. V druhé části představení však může divák sledovat rozpad jeho osobnosti. Roli Vojnicevové si zahrála Evellyn Čapková-Pacoláková, která ji představila jako zralou ženu, noblesní a sebeironickou. Velmi dobré byly výkony v ženských rolích – Vladimíra Včelná jako Platonovova žena Saša, Tereza Mikšíková, která si zahrála postavu vysmívané Grekové, nebo Lenka Kalousová – představitelka Sofie.

Tato hra je osobitým pokusem o jiného Čechova. „Nezastírejme však, že jakýkoliv další přístup k tomuto klasikovi světové dramatiky představuje po Léblových postmoderně překypujících kolážích i velké riziko nezdaru. V tomto smyslu zůstává Hra bez názvu jen nesourodou scénickou mozaikou.“ (8)

4.2. Tři sestry – 2005

Čechovovo drama vypráví o postupném úpadku tří sester a jejich bratra. O nešťastné lásce a beznaději. Závěr i přes všechny události (smrt v souboji, rozpad osobnosti, odchod muže od jedné ze sester) vyznívá optimisticky, díky slovům naděje, která pronáší Olga, nejstarší ze sester. Hra byla poprvé zinscenovaná v roce 1901.

Premiéra této slavné Čechovovy hry proběhla 25. 11. 2005. Hra se na jeviště Moravského divadla vrátila po 22 letech. Režie se ujal šéf činohry Václav Klemens. Režisér si vybral hru Tři sestry proto, že ji považuje za nejlepší hru z Čechovovi tvorby. Hra byla zinscenovaná podle překladu Leoše Suchařípy. Ovšem text byl zkrácen, protože pro dnešního diváka by byl až příliš dlouhý. „Je to sice starý překlad, ale dosud nepřekonaný a doslova kongeniální. Byť je něco řečeno vícekrát, vždyť to má svůj význam,“ řekl pro Olomoucký deník režisér. (9)

Leoš Suchařípa byl nejen vynikající herec a dramaturg, ale i výborný překladatel z ruštiny a slovenštiny. Tři sestry v jeho překladu vyšly poprvé v roce 2005. V Moravském divadle byla také podle jeho překladu zinscenována Gogolova hra

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Ženitba, jejíž překlad Suchařípa vytvořil v roce 1994. Dále přeložil například Strýčka Váňu či Racka. (18)

Scéna a kostýmy přesně odpovídají autorovým poznámkám. Herci však pouze kloužou po povrchu replik. Od druhé půlky se to ale začne postupně lepšit, až se nakonec objeví i opravdový Čechov. Role sester Pozorovových si zahrály Evellin Pacoláková, Jana Burešová a Ivana Plíhalová, která před dvaadvaceti lety hrála roli nejmladší sestry Iriny a nyní hraje nejstarší sestru Olgu. Jana Burešová si ve hře zahrála roli nejmladší sestry Iriny, což pro ni byla asi zatím největší role v její kariéře a zřejmě i kvůli tomu byl její výkon ze všech tří sester nejhorší. „Irinina počáteční živelná naivita má působit v kontrastu s okolním umrtveným a znuřeným světem, Burešová však hraje spíše samu sebe než postavu z Čechova a násilné dospění spojené se ztrátou iluzí její postavy ve druhé půli vyznívá úplně do ztracena,“ napsal v recenzi pro Olomoucký deník Peter Páluš. Nejlepší mužskou postavu ztvárnil Jaroslav Krejčí, představitel Mášina stárnoucího manžela a profesora Fjodora Kuligyna, který však už své ženě nemá co nabídnout. „I když jeho postava nepatří k hlavním, je určitě nejživější, nejpřesvědčivější a její výstupy působí blahodárně na celé představení,“ napsal Peter Páluš pro Olomoucký deník. Další dobrý výkon podal Zdeněk Svobodník jako baron Tuzenbach. (13)

Prohřeškem inscenace je nedostatečná dramaturgická koncepce, kterou měla na starosti Alice Taussiková. Režisér jako by spolu s dramaturgyní přemýšlel pouze nad jednotlivými výstupy a zapomněl na celkové vyznění hry. (13)

4.3. Moliere – 2007

Hlavní postavou je autor komedií známý jako Moliere. Hlavním tématem je boj Moliera s režimem Ludvíka XIV. Hra popisuje události, které vedly k jeho smrti. Hra byla poprvé představena na jevišti v roce 1936, ale hned po uvedení byla zakázána.

Hra měla v Moravském divadle premiéru 9. 11. 2007. Moliéra podle předlohy slavného ruského spisovatele Michaila Bulgakova nastudoval hostující režisér Aleš Bergman. Bergman se držel překladu Marie Loucké. Pro Olomoucký deník režisér řekl: „Autor promítl do svého pojetí výrazně dobový kontext, například Ludvík Veliký měl symbolizovat Stalina, tajná společnost Kabala byla paralelou k činnosti KGB a podobně. Tato dobová aktualizace by ovšem pro dnešního diváka nemusela být příliš nosná, a proto bylo třeba text výrazně upravit a přiblížit současnosti.“ (14)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Ve hře byly použity úryvky z Moliérových her Zdravý nemocný, Don Juan a Tartuffe. Hra byla velmi úspěšná už jen díky tomu, že hlavní roli Moliéra si zahrál herec Igor Bareš, jenž do divadla přitáhl spoustu lidí, kteří tohoto známého herce chtěli vidět. Dění této hry proběhla přesně po roce od její premiéry, a to 9. 11. 2008.

V hlavní roli Moliéra se střídali Dušan Urban a známý český herec Igor Bareš. První Moliérovu manželku, Madeleine Bějartovou, ztvárnila Vlasta Hartlová, kterou alternovala Naděžda Chroboková. Moliérovu druhou manželku, Armandu Bějartovou, si zahrála herečka Vladimíra Včelná. Jako král Ludvík XIV se představil Pavel Juřica. Dále si ve hře zahrál například Petr Kubes a Lenka Ouhrabková.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

5. Období 2009 – 2013

V posledním sledovaném období inscenovalo Moravské divadlo čtyři ruské hry. Byl to Idiot F. M. Dostojevského, Koně k nezbrocení Vasilije Šukšina, Gogolova Ženitba a Višňový sad A. P. Čechova. U těchto her jsem se zaměřila na ohlasy a recenze v tisku i na internetu. Ženitbě se budu věnovat podrobněji ve zvláštní kapitole. V současné době se v MDO nehraje žádná ruská hra, Višňový sad měl derniéru 16. 3. 2014.

5.1. Idiot – 2009

Mladý kníže Myškin trpí epilepsií. Po návratu ze švýcarského sanatoria prožívá tak zvláštní příběhy, kvůli kterým se mu jeho duševní nemoc vrací. Je dobrotivý, pokorný a milující, to však přivádí do neštěstí i jeho nejbližší. Lidé ho za to nazývají idiotem. Dostojevského román Idiot byl poprvé publikován v roce 1968.

V MDO měl premiéru 13. února 2009. Hra se na scénu divadla vrátila po třiceti letech. Původně měl adaptaci tohoto románu uvést režisér Luboslav Majera, nabídku však nakonec přijala herečka a režisérka Jana Janěková. Hra byla zinscenována podle překladu Terezy Silbernágllové, která překládala z ruštiny a polštiny. Režisérka si prošla různé dramaturgie tohoto románu, avšak žádná nesplňovala její představy, a tak se rozhodla pro vytvoření úplně nové verze. Ke spolupráci si přizvala dramaturgyni Slezského divadla v Opavě Blanku Fišerovou. Společně se zaměřily hlavně na postavu Nastasji Filippovny. „Vše je nahlíženo jakoby z pohledu této hrdinky, která je ve všech dostupných adaptacích většinou potlačovaná. Úmyslně jsme také odstranily veškeré politické a dobové aspekty nebo např. otázku náboženství a víry. Tyto motivy samozřejmě naší inscenací jasně probleskují, ale rozhodně nejsou dominantními,“ říká režisérka. V hlavní roli knížete Myškina se představil herec Lukáš Král. Dále zde účinkovali Kateřina Mendlová Horáčková jako Nastasija Filippovna, Petr Kubes jako Rogožin nebo Miroslav Hruška jako Jepačin. (31), (28)

Scénu si vytvořila režisérka sama. Byla velmi minimalistická. Její hlavní doménou bylo jednoduché sofa a velká fotografie Nastasji Filippovny. Kostýmy, které vytvářela kostymérka Alena Schäferová, vyjadřovaly určitou nadčasovost a univerzálnost. „Dospěla jsem k jakési zkratce, jednoduchosti a přirozenosti. Klademe důraz zejména na herecké výkony, důsledně také pracujeme se světlem. Chci, aby divák dostal prostor k přemýšlení a aby ho náš příběh emočně zasáhl. Uvědomuji si, že je to velký risk,“ dodává režisérka. (31), (28)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Jana Janěková do hry vnesla i mystický nadčasový motiv, kterým se stalo taneční alter ego Nastasiji Filippovny. „Tanečnice ztvárňuje vlastně Nastasjinu duši, tedy to, co lidé kolem ní – samozřejmě s výjimkou Myškina – nevidí. A to je velice současné téma komunikace. Většinou druhé posuzujeme povrchně, nesnažíme se je poznat blíže a proniknout do jejich nitra,“ dodává režisérka. Na choreografii se podílela Hana Litterová, významná primabalerína Národního divadla v Brně. (28)

5.2. Koně k nezbrocení – 2009

Jde o dramatisaci čtyř povídek, ve kterých spojuje čtyři hlavní hrdiny téma vězení a také prostředí jedné ruské vesnice. Všechny čtyři zdramatizované povídky (Střopka, Chuť žít, Geňka a Spirodon Rastorgujev) napsal slavný ruský prozaik, herec, režisér a scénárista Vasilij Šukšin v 60. letech 20. století.

Hra měla světovou premiéru v roce 2003, kdy ji ruský režisér Rodion Ovčinnikov nastudoval se studenty brněnské JAMU. V Moravském divadle měla hra premiéru 25. 9. 2009, kdy se režie ujal opět ruský režisér Ovčinnikov. Byla to první premiéra v jubilejní devadesáté sezóně Moravského divadla. V hlavních rolích jednotlivých povídek se představili Ondřej Jiráček (Střopka), Lukáš Král (Muž), Zdeněk Svobodník (Geňka) a Pavel Doucek (Spirka). Herci hru nacvičili podle překladu Aleše Bergmana a objevily se v ní písně Vladimíra Vysockého. (23)

V představení se vystřídal na pódiu v podstatě celý divadelní soubor činohry. Spolupráci s herci si režisér vychvaloval. „Je mi daleko bližší pojetí divadla ve slovanských zemích, protože mám pocit, že pracuji se svými a také je zde stále ještě vyzdvihováno umění nad všechny další otázky. Máme společný jakýsi obecný jazyk a také přirozenost, se kterou k divadlu přistupujeme,“ poznamenal Ovčinnikov. (23)

Na serveru Olomoucky.denik.cz byla scéna popsána jako úsporná, měnící se v ruskou vesnici, opuštěnou chajdu i rozlehlou a ledovou tajgu. Doplnovaly ji zvláštní jevištní efekty, využití světla i velkého výsuvného plátna. (24)

V Šukšinových dílech je také důležité náboženství a tradice, které se často stávají původci konfliktů. Celá hra je plná nejen emocí, ale také se její důležitou součástí stává samohonka, která je pro Rusko tak typická. Ve hře se střídají humorné scény s těmi vážnějšími. (24)

Šukšin je považován Ovčinnikovem za jednoho z mála moderních ruských dramatiků, jehož hry by se měly uvádět i ve světě. „Nemůžu říct, že by Šukšin patřil

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

vyloženě mezi mé oblíbené tvůrce, ale je určitým fenoménem. V době, kdy žil, byl autorem své doby. Po své smrti byl na dvacet let jakoby zapomenut a právě teď nastala renesance Šukšina – ukazuje se, že je stále živý a podle mého názoru je možné jej srovnat, alespoň co se týče budování zápletky a charakterů, například s Čechovem,“ dodal režisér. (23)

5.3. Ženitba – 2012

Slavná veselohra ruského klasika, ve které se o jednu ženu zajímá hned několik nápadníků. Ten, kterého si žena po dlouhých námluvách vybere, však před svatbou nakonec uteče. Hra měla světovou premiéru 9. 12. 1842 v Petrohradě. Na této premiéře byl i car, který však v průběhu představení i se svou ženou odešel. I dvorní kruhy tuto hru odmítaly. Lépe veselohru přijali v Moskvě, kde měla premiéru 5. 2. 1843.

Ženitba, která se po šedesáti letech vrátila na scénu Moravského divadla, měla premiéru 12. 10. 2012. Režie se ujal umělecký šéf polské scény Těšínského divadla Bogdan Kokotek, který zde již režíroval úspěšnou inscenaci Shakespearovy komedie Něco za něco. V hlavních rolích se představila Klára Klepáčková (Agáta), Jiří Suchý z Tábora (Podkolatov), Petr Kubes (Kočkarev) a další. Hra byla zinscenována podle překladu Leoše Suchařípy. Hudbu složil Zbigniew Siwek. (26)

Hra byla divácky velice úspěšná. Téma lásky, svatby a hledání toho jediného partnera na celý život je a bude aktuální vždycky. Obsazením mladých herců do hlavních rolí se B. Kokotek vymanil z dřívějších zvyklostí. Mladé herce obsadil nejen proto, že v původním textu je Agátě dvacet sedm let, ale také proto, aby vystihl současnost hlavního motivu, tedy nechť mladých lidí se vázat. "To nejdůležitější je, aby nám diváci věřili. Chci ukázat opravdové postavy v pravdivých, často trýznivých situacích. Takové postavy, které budou divákům blízké a jejichž jednání bude pochopitelné. A ti mladí herci se s tím dovedou poprat," řekl Kokotek. Komičnost této hry spočívala nejen v přesně načasovaném situačním humoru, ale také ve výborných výkonech herců. Tato inscenace však podle B. Kokotka nemá být čistě jen komedií. (29)

Scénu vytvořil polský výtvarník Krzysztof Małachowski. I když byla scéna poměrně jednoduchá, působila velice efektivně. Díky spadenému listí získala přední část jeviště iluzi venkovního prostoru. Divák tak mohl sledovat, jak nápadníci přicházejí za Agátou, a také Agátu s tetou Arianou, které očekávaly příchod ženichů. Zadní část jeviště (dům Agáty) byla poměrně strohá. To však dávalo hercům větší prostor a možnost více

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

se herecky projevit. V celé scéně najdeme prvky dobové i moderní. Tyto prvky můžeme také najít v kostýmech. Ty se shodovaly s charakterovými rysy všech postav. Důraz byl kladen také na detaily, jako například brýle, hůlka, klobouk aj. Také účesy všech potencionálních ženichů, které podtrhovaly komičnost celé inscenace, hrály velkou roli. Díky Bohuslavu Krausovi a jeho práci s jevištním osvětlením byla působivost představení ještě umocněna. (21)

5.4. Višňový sad – 2013

Sociálně kritická komedie s prvky tragédie byla poslední dokončenou Čechovovou hrou. Hra pojednává o šlechtičně, jejíž panství i se sadem je zadluženo a půjde do dražby. Šlechtična na to však nedbá a dál rozhazuje peníze. Nakonec se panství prodá a šlechtična odjíždí. Premiéra hry proběhla 30. ledna 1904 v Moskvě u příležitosti Čechovových narozenin. V Olomouci se hrál Višňový sad pouze jednou, a to v roce 1954, kdy ho nastudoval režisér Karel Jernek.

V olomouckém Moravském divadle měla tato hra premiéru 3. května 2013. Hru zrežiroval umělecký šéf olomoucké činohry Michael Tarant. Kněžnu Raněvskou hrála známá pražská herečka Jana Paulová, kterou alternovala členka olomoucké činohry Naděžda Chroboková – Tomicová. Dále si ve hře zahrál například Jaroslav Krejčí (Gajev), Roman Vencel (Lopachin) nebo Tereza Richtrová (Varja). Herci hru nazkoušeli podle překladu Otomara Krejčá ml. Hudbu složil Vladimír Franz.

Obsazením Jany Paulové do hlavní role přilákalo divadlo spoustu diváků, kteří chtěli vidět nejen kvalitně zinscenovanou Čechovovu hru, ale také je zajímal herecký výkon známé herečky. Paulovou pojí s Olomoucí také její rodina – tatínek byl šéfem operety a maminka byla jednou z hlavních subret. „Michael Tarant mi otevírá nové obzory, každý herec potřebuje v určité fázi života hygienu v herectví, aby nevařil stále ze stejné doby,“ řekla Paulová pro zpravodajský server ČKT České noviny.cz. (16)

Scénu a kostýmy vytvořil Tomáš Moravec. „Autor hudby, Vladimír Franz, nepodlehł expresionistickým tendencím a udržel scénickou hudbu v mezích služby. Zahrnul do ní více impresivních zvuků oproti melodickým linkám a velkým orchestracím, a inscenaci tak pouze jemně doladuje, dynamizuje a spolu se scénografií i metaforicky rozšiřuje. Skutečnou esenci tématu hry představuje leitmotiv zmateného tikotu hodin korespondující s pokřivenými plochami scénických objektů – ať už praktikábových na podlaze nebo zrcadlových nad jevištěm: evokuje to vychýlenost,

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

destabilizaci, expirovanost starého světa a jeho nutnou změnu,“ řekla v recenzi pro Český rozhlas Vltava Jana Cindlerová. Tarant také uvedl, že nechtěl, aby scéna a hudba byly popisné. Podle něj se mají proměňovat v čase a má v nich být obsaženo fátum višňového sadu. (15)

Nazkoušení Višňového sadu je velmi náročné, a proto musel podle Taranta olomoucký divadelní soubor dozrát. Pro mnohé herce bylo zkoušení této hry zatím nejnáročnější v jejich hereckých kariérách. (30)

Podle recenze Jany Cindlerové je vlastnost, která hru vystihuje uměřenost, ovšem v nejlepším smyslu slova. Týká se to všech složek, od režie a herectví přes scénografii až po hudbu. Zároveň také hru vřele doporučuje všem, kteří o návštěvě této hry přemýšlejí. (15)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

6. N. V. Gogol, Ženitba

V této kapitole budu podrobně analyzovat text dramatu N. V. Gogola – Ženitba z různých úhlů pohledu. Budu porovnávat text originální hry a text scénáře, podle kterého se v Moravském divadle toto drama hrálo. Dále se zaměřím na realizaci scénáře na scéně, například na to, jak moc se herci tohoto textu drželi.

6.1. Translatologický rozbor

V této části jsem se zaměřila na rozdílnosti mezi Originálním textem N. V. Gogola a scénářem, který byl vytvořen podle překladu Leoše Suchařípy. Podrobněji se budu zabývat prvním dějstvím, obrazem prvním.

¹Подколесин Не приходила *сваха*?
Podkolatov *Baba* tady nebyla?

V ruském originále se Podkolatov ptá, jestli nepřišla *сваха*, což v češtině znamená dohazovačka, v českém překladu je tento výraz přeložen expresivnějším slovem *baba*.

²Степан Да, *уж* довольно. Начал *уж* петли метать.
Štěpán No, *už* dost. Začal obšívát dírky.

V ruském jazyce má *уж* (уже) příznak větší hovorovosti než v jazyce českém.

³Подколесин А не спрашивал он, на что, мол, нужен *барину* фрак?
Podkolatov А не птал се náhodou, на со *твůj пán* потребује фрак?

V ruském originále je Podkolatov označen jako *барин*. Toto slovo znamená milostpán. V překladu se uvádí jako *tvůj pán*.

⁴Подколесин Где купил? В той лавочке, *про которую я тебе*
говорил, что на Вознесенском проспекте?
Podkolatov Kdes ho koupil? v tom krámě, *o kterém jsem ti říkal?*

V českém překladu je vynecháno přesné umístění tohoto obchodu. Předložková vazba *говорить про что* má odstín hovorovosti.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

⁵Подколесин А когда *он* отпуская тебе ваксу, не спрашивал, для чего, мол, барину нужна такая вакса?

Podkolatov А když ti *krámská* dávala ten krém, neptala se náhodou, na co tvůj pán potřebuje právě tenhle krém?

V ruském originále byl prodavačem krému blíže nespecifikovaný *он*, zatímco v českém překladu je prodavačkou žena, která je zde označována jako *krámská*.

⁶Подколесин Ну, хорошо, *стынай себе*.

Podkolatov No dobře. *Můžeš jít*.

V ruštině je použit imperativ, což znamená, že v ruštině je replika expresivnější než v češtině. Větší expresivitu než spojení *můžeš jít* má i samo sloveso *стынай* než spojení *můžeš jít*.

^{7,8}Подколесин А ведь хлопотливая, *черт возьми*⁷, вещь женитьба! То, да се, да это. Чтобы то да это было исправно, -- нет, черт побери, это не так легко, как говорят.

Podkolatov To je zatraceně pracná věc, taková ženitba! Člověk by se ulítal, než to všechno zařídí. Jedno k *druhému*⁸, aby to všechno klaplo – to není jen tak!

⁷Výraz *черт то vem* (*черт возьми*), byl z textu překladu úplně vynechán, čímž byla snížena expresivita.

⁸V překladu byl užit prvek obecné češtiny (ruština tuto možnost nemá)

⁹Подколесин *Да ты врешь, Фекла Ивановна*.

Podkolatov *Nelži, Teklo!*

Lexikální transformace – antonymický překlad. Také v ruském textu má dohazovačka Tekla u svého jména i jméno po otci, což se v českém překladu nevyskytuje.

¹⁰Фекла ...третьего года купец нанимал под капусту; и такой купец трезвый,....

Tekla ...tři roky už ji má pronajmutou jeden zelinář na zelí, *takovej střízlivej chlap*,....

Prvky obecné češtiny.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

¹¹Фекла ...то есть и приятелю и неприятелю скажете: "*Ай да Фекла Ивановна, спасибо!*"

Tekla ...Všem na potkání budete vykládat: „*Tekla? Zlatý ručičky!*“

Tato větná konstrukce byla do češtiny přeložena pomocí frazeologismu zvýšení expresivity.

¹²Фекла А что ж дурного? *Закон исполнил.*

Tekla А со je na tom *špatnýho*? Splnil jste svou *vlasteneckou povinnost.*

Ruské slovo Закон bylo do češtiny přeloženo slovním spojením vlastenecká povinnost. Ve výrazu *špatnýho* se vyskytuje koncovka charakteristická pro obecnou češtinu.

¹³Кочкарев *Ах ты, крыса старая...!* Ну, а здесь зачем?....

Коцкарев *Babo jedovatá....!* а со děláš tady?....

Ustálené slovní spojení. Ruská nadávka je hrubší než česká.

¹⁴Фекла А что ж? *Бог благодать послал.*

Tekla А proč ne? *Sestoupil na něj duch svatej.*

Ruský frazeologismus byl přeložen do češtiny odpovídajícím českým frazeologismem. *Svatej* - prvek obecné češtiny.

¹⁵Подколесин. Да, сыщешь. Знаю я эти другие зеркала. *Целым десятком кажет старее*, и рожа выходит косяком.

Podkolatov Jo seženeš. Já to znám – jiné zrcadlo! *Člověk v něm vypadá o deset let starší* а hubu má celou nakřivo.

V ruském originále chybí podmět (nevyjádřený), v překladu je podmětem člověk.

¹⁶Кочкарев ...Ты от меня, твоего друга, все скрываешь. *Жениться ведь задумал?*

Коцкарев ...Tys to zardil před svým kamarádem. *Tebe napadlo, že se oženíš!*

V ruském textu se Коцкарев Podkolatova ptá, jestli se ožení. V překladu je to spíše zvolání než otázka.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

¹⁷Кочкарев Да ведь улика налицо. Ведь вот стоит - известно, что за птица. Ну что ж, ничего, ничего. Здесь нет ничего такого. *Дело христианское*, необходимое даже для отечества. Изволь, изволь: я беру на себя все дела.

Коцкарев Zde stojí důkaz! Víme, co je zač. No co, však se nic nestalo, na tom není vůbec nic špatného. *To je věc přírody* a koneckonců i povinnost vlastenecká.

Změna významu, pro českého diváka je zřejmě přijatelnější oženit se kvůli „přírodě“, než kvůli křesťanství vzhledem k tomu, že jsme ateistickou zemí.

¹⁸Кочкарев Хорошо, хорошо. Теперь я все это обделаю; а ты ступай, - *в тебе больше нет нужды*.

Коцкарев Za pivnicí? No dobře, dobře. Já už to všechno zařídím a ty běž. *Běž, už tě nepotřebujeme*.

V ruštině в тебе нет нужды, v češtině už tě nepotřebujeme – v ruštině jmenná vazba, v češtině vazba slovesná.

¹⁹Кочкарев ...Вон невычищенный сапог стоит, вон лоханка для умывания, вон целая куча табаку на столе, и ты вот сам *лежишь, как байбак*, весь день на боку.

Коцкарев ...Támhle se válí špinavá bota, tadyhle stojí škopek na mytí, stůl je plný tabáku a popela a ty sám se tu válíš celý *den jako buchta na pekáči*.

Funkční překlad frazeologismem s podobným účinkem.

²⁰Подколесин А ведь сказать тебе правду, я люблю, если возле меня сядет *Хорошенькая*.

Podkolatov Abych ti pravdu řekl, je mi to velmi příjemné, když si vedle mě sedne *pěkná ženská*.

Gramatická transformace – multiverbizace. Záměna jednoho slova *Хорошенькая* za víceslovné pojmenování *pěkná ženská*.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

^{21, 22}Кочкарев Ты вот теперь один, надворный советник, экспедитор или там начальник какой, бог тебя ведает, тогда, вообрази, около тебя *экспедиторчонки*²¹, маленькие такие канальчонки, и *какой-нибудь постреленок, протянувши ручонки*²², будет терebить тебя за бакенбарды...

Kočkarev Ted'ka seš sám, vládní rada či sekční šéf nebo bůhví jaký velký zvíře, ale potom, jen si to představ, jak máš kolem sebe ty *sekční šéfátka*²¹, takový malinkatý háďátka a *jeden prcek natáhne ručičky*²² a bude tě tahat za vlasy...

²¹Miltiverbizace. Velmi pěkný, zdařilý překlad.

²²Gramatická transformace – překlad přechodníku hlavní větou. V originále je постреленок do češtiny přeložen jako prcek. V ruštině je tento výraz více expresivní.

²²Кочкарев Дурак, дурак набитый, это тебе всякий скажет. *Глуп, вот просто глуп*, хоть и экспедитор. Ведь о чем стараюсь?

Kočkarev *Seš blbec, seš úplně nemožnej blbec*, to ti řekne *každej*. *Seš naprostý hovado*, ty vládní rado! O koho se starám?..

Ruský originál je více umírněný. Do češtiny je to přeloženo expresivněji. Vyskytují se zde rovněž prvky obecné češtiny.

²³Подколесин Такой, право, странный человек! С ним никак нельзя водиться: выбернит вдруг *ни за что ни про что*. Не понимает никакого обращения.

Podkolatov Ты seš vážně divnej. Já prostě nevím, jak s tebou vyjít. Vynadáš člověku *pro nic za nic*. Neumíš se slušně chovat, no.

V překladu je použito analogického ustáleného slovního spojení.

Závěr:

V českém překladu všichni mluví nespisovně. Teklina nespisovná mluva vyvolá v člověku pocit, že je zkušená v dohazování, že už je v tom tak zběhlá a hledání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

potencionálních manželů jí už nedělá vůbec žádné problémy a starosti. Když mluví nespisovně Podkolatov, působí spíše naivně, nezkušeně a nerozhodně. Kočkarev zase působí sebejistě. Pak je tu ještě například Agáta, která zase mluví spisovně, působí tak vzdělaně.

Překladatel Leoš Suchařípa užívá ve svém překladu prvků obecné češtiny, kterými ruština nedisponuje. Obecně jeho překlad můžeme považovat za více expresivní, než je text v originále. V divákovi může tento překlad zanechat dojem, že postavy v této hře jsou méně vzdělané nebo že se spolu baví lidé doma. Celkově si myslím, že tento překlad byl velice dobrý a všechny repliky zanechají v divákovi hluboký dojem. Až na drobné odchylky je překlad Leoše Suchapřípy funkčně ekvivalentní ruskému originálu. V části, kterou jsem sledovala, jsem na žádné překladatelské chyby nenarazila.

Originál Gogolovy Ženitby jsem našla na internetových stránkách az.lib.ru. (31)

6.2. Rozbor hereckých projevů

Opět jsem se zaměřila na první dějství, první obraz. Zde vystupuje Podkolatov, kterého hrál Jiří Suchý z Tábora, Štěpán, kterého na premiérovém představení ztvárnil sám režisér Bogdan Kokotek, Tekla, jejíž představitelkou byla Naděžda Chroboková-Tomicová a Kočkarev, kterého zahrál Petr Kubes.

Porovnávala jsem DVD záznam ze dne premiéry této hry s textovou knihou. Hned na začátku představení Podkolatov po své promluvě volá Štěpána. Ten však jen nepřijde a nezačne hned dialog, ale díky promyšlené scéně dochází ke vtipné situaci, kdy se Podkolatov se Štěpánem jakoby nahánějí ve velkém množství dveří, které se na jevišti nacházejí. Po krátké chvíli se konečně střetnou a pokračují v dialogu. Oproti textové knize je dialog Štěpána a Podkolatova o několik replik zkrácen. To však v inscenaci není vůbec poznat. Když Podkolatov Štěpána pošle pryč a následně ho zase volá zpátky, opět se vzájemně hledají ve dveřích. Až na malé drobnosti (přidání do své výpovědi jednoho, dvou slov nebo mírnému zredukování své repliky) se herci drželi scénáře.

Pak přijde na scénu Tekla, která má první delší repliku ve hře. Když mluví o věnu Agáty, přidá si k němu, oproti textové knize, ještě zděný jednopatrový dům uprostřed města. Zároveň je však její výpověď o jednu větu zkrácena, avšak to ničemu neuškodí, protože se v ní říká v podstatě totéž co ve větách předchozích. Pak přichází část, kdy Tekla řekne Podkolatovi, že už pomalu šediví. Tato část je oproti textové knize na scéně značně změněná. Po tom, co řekne Tekla Podkolatovi o jeho šedinách, má mít

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Podkolatov repliku, po které hned odejde. Avšak herci to vyřešili jinak. Tekla oznámí Podkolatovi, že šediví, ten na to reaguje a pak, oproti textu má Tekla repliku navíc, ve které říká Podkolatovi, že ho nepotřebuje, že má v záloze ještě nějakého kapitána. Ten na to však už vůbec nereaguje, protože je zaujat svými šedinami, dokončí svou část o vlasech, která je ve scénáři a odchází ze scény.

Pak se na scéně objeví Kočkarev. Jeho výpovědi jsou zpočátku poměrně zkracovány. Po krátkém dohadování Kočkareva s Teklou, se na scénu vrátí Podkolatov, který si však Kočkareva nevšiml. Ten na Podkolatova vybafne. Podkolatov na to má podle textové knihy reagovat slovy: To je šílenec! No proč, proč...no co je to za blbost? Herec Jiří Suchý z Tábora na tuto situaci reaguje slovy: „Ježiš, seš snad blbej?“, což je podle mého názoru pro diváky zábavnější a také o něco reálnější. Pak vyzvídá Kočkarev od Tekly informace o Agátě. V této části k žádným změnám nedochází, herci se drží textu.

Poté zůstává na scéně už jen Kočkarev s Podkolatovem. Kočkarev svého přítele přemlouvá k tomu, aby se oženil a aby se hned za Agátou vypravili. V této části jejich výpovědi odpovídají textové knize, až na pár vypuštěných vět. Celkový dojem to ale nekazí. Naopak bych řekla, že když Kočkarev vykládá Podkolatovi o ženských ručičkách a nejenom ručičkách, byla by další slova zbytečná a možná by to i kazilo výborné výkony herců, kteří si ženské ručičky a ostatní věci na jevišti opravdu věrohodně představovali. V Kočkarevově dlouhé promluvě do duše svého přítele, herec Petr Kubes v podstatě nic nevynechal, až na poslední větu. Na konci jeho promluvy však došlo na scéně opět ke komickému výjevu, kdy oba pánové klekli na všechny čtyři a začali štěkat a pobíhat po jevišti jako psi. Nakonec pak Kočkarev Podkolatova přemluví a společně se vydají za Agátou. Podkolatov si to však v půli cesty rozmyslí. V této části pak dochází k expresivnějším výjevům Kočkareva, který je na svého přítele našťvaný za to, že chce couvnout. Herci zde poměrně dost vynechávají věty, které jsou v textové knize. Dodává to však celému vystoupení na dynamičnosti a rychlejší spád umožňuje divákovi lépe se vcítit do Kočkareva, který je opravdu rozčilený. Podkolatov se pak rozhodne, že za Agátou, svou možná budoucí ženou, zajde. A tím končí první obraz prvního dějství.

Závěr:

Herci se ne vždy drželi přesně scénáře, ale myslím, že to ničemu neuškodilo. Dali tak do svého projevu něco ze sebe a jejich postavy se, podle mého názoru, staly více přístupné pro diváka a možná také nepůsobily moc křečovitě. Tím že se nadrželi scénáře,

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

vyznění celé hry nezměnili, naopak se hra stala více osobní. A také je velice těžké si zapamatovat tolik replik slovo od slova. Hra byla sehraná a zrežirovaná velmi dobře. Režisér Bogdan Kokotek si na této hře dal opravdu záležet a vytvořil něco výjimečného a zábavného.

Pro toho, kdo by chtěl zažít příjemný kulturní zážitek a poměrně hodně se zároveň pobavit, by tato inscenace byla ideální.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Závěr

V letech 1990 – 2013 bylo na scéně MD v Olomouci inscenováno celkem 12 her ruských autorů. Z počátku se divadlo poměrně dlouho vyhýbalo inscenacím ruských her, protože existovaly celkem oprávněné obavy, že tyto hry lidé nebudou navštěvovat. Zlom nastal až v roce 1998. Od této doby se do repertoáru MD zařazovalo stále víc ruských her (do roku 2013 jich bylo uvedeno 12).

Na větším či menším úspěchu uvedených inscenací se podíleli vedle domácích umělců i umělci hostující. Byli to například hostující režiséři Josef Janík (Revizor 1998), Jakub Korčák (Bez věna 2000), Aleš Bergman (Molière 2007), ruský režisér Rodion Ovčinnikov (Koně k neztkročení 2009), Jana Janěková a dramaturgyně Slezského divadla Blanka Fišerová (Idiot 2009), šéf polské scény Těšínského divadla Bogdan Kokotek (Ženitba 2012).

Překlady her jsou z pera renomovaných překladatelů. Patří mezi ně Zdeněk Mahler (Revizor 1998), E. F. Burian (Evžen Oněgin 1999), Věra Kubíčková (Ten, který dostává poličky 1999, Bez věna 2000, Hra bez názvu 2001), Taťjana Hašková (Anna Karenina 2000), Leoš Suchařípa (Tři sestry 2005, Ženitba 2012), Marie Loucká (Molière 2007), Tereza Silbernágllová (Idiot 2009), Aleš Bergman (Koně k neztkročení 2009), Otomar Krejča ml. (Višňový sad 2013).

K hostujícím výtvarníkům MD patří například Marta Roszkopfová (Revizor 1998), slovenský výtvarník Josef Ciller (Evžen Oněgin 1999, Anna Karenina 2000, Hra bez názvu 2001) nebo polský výtvarník Krzysztof Małachowski (Ženitba 2012).

Na olomoucké scéně si zahráli i někteří známý herci, například Igor Bareš (alternoval hlavní postavu ve hře Molière – 2007) nebo Jana Paulová (role kněžny Raněvské ve Višňovém sadu – 2013).

Na všechny ruské hry, uvedené v Moravském divadle byly převážně kladné recenze. Když už kritici hrám něco vytýkali, byly to spíše herecké výkony. I přes tyto drobné výtky můžeme říct, kvalita provedení všech ruských her, které MDO inscenovalo, byla vysoká a ohlasy diváků byly kladné.

Původní obavy olomouckého divadla, že pokles zájmu diváků o ruské hry bude trvalý, se naštěstí nevyplnily. Moravské divadlo do svého repertoáru úspěšně zařazuje inscenace známých i méně známých ruských autorů a návštěvnost potvrzuje, že český divák má o ně potěšitelný zájem.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Ruské resumé

В начале своей работы я рассмотрела ситуацию, связанную с театральной деятельностью в городе Оломоуц, в период с 1945-го по 2005-й годы. В первой части настоящей работы мною описывается ситуация в период с 1945 по 1969-й годы. В это время произошла национализация театров в Чехословакии, и это сказалось на деятельности театра в городе Оломоуц. Но всё изменилось, когда в театр пришёл режиссёр Карел Новак – он своей деятельностью снова прославил драму театра в городе Оломоуц во всем мире. После февраля 1948 года все театральные общества были запрещены. Но в 60-х годах начали возникать новые самодеятельные ансамбли. После августа 1968 года в силу вступил протест против вступления солдат Варшавского договора в Чехословакию. И потом произошёл период нормализации, прекративший деятельность театра в городе Оломоуц. Вторая часть посвящена периоду с 1970 - го по 1989-й год. В это время драматургические планы театра подвергались цензуре, и театр был ориентирован на зрителей старшего, более консервативного поколения. По этой причине в театре не могли работать молодые режиссеры, так как у них были менее обыкновенные методы. Всё это привело к возникновению платформы Студио Форум, которая ставила более интересные пьесы. Более требовательные зрители посещали Театр музыки, где реализовывался цикл Камерной музыки. Именно здесь выступала платформа Студио Форум. Что касается третьего периода - с 1990 по 2005 год, то следует сказать, что в это время все директора театра вынуждены были искать новые темы — для привлечения новых зрителей. Именно в данный момент возникает ансамбль Горящий жираф, связанный с Моравским театром. Руководителем этого ансамбля был Давид Драбек. Позже возникла еще одна театральная ансамбль Грамтарие. В её репертуаре в основном преобладали классические пьесы. В начале 90-х годов появляется парад театральная Флора. Помимо этого, в Оломоуце был открыт Художественный центр Университета Палацкого. После завершения эпохи социализма, мы можем вновь наблюдать развитие театра.

Во второй части своей работы я изучила историю и, кроме того, деятельность Моравского театра в настоящий момент, который, начиная с 1920 года является постоянной театральной чешской сценой. Театральная труппа была

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

на гастролях в Вене, в Брно и Праге. С театром также связаны имена таких выдающихся личностей, как, например, Густав Малер, Иосиф Бек и другие. В настоящее время театр выступает также в Студии Чешского радио.

Следующая часть моего исследования посвящена русским пьесам, которые были поставлены на театральной сцене в период с 1990-го по 2000 гг. Первой пьесой данного периода был Ревизор известного писателя Н. В. Гоголя. Премьера этой пьесы состоялась 16-го января 1998 года. Пьеса была сыграна по переводу Зденка Малера. Режиссером-постановщиком этого произведения был приглашённый режиссер Иосиф Яник, воплотивший её в современность. Главную роль Хлестакова сыграл Душан Урбан. Городничего сыграл Мирослав Грушка, а судью - Богуслав Краус. Создателем сцены являлась Марта Росзкопфова. Самым лучшим актером этой пьесы считался Мирослав Грушка, сыгравший роль городничего. Проанализировав игру актёров, отметим, что высокую оценку получил Рудольф Магрла (роль зрителя училищ). Душан Урбан, сыгравший главную роль - Хлестакова, был не очень хорош в игре.

Другой театральной пьесой в период с 1990-го по 2000 гг. был Евгений Онегин. Этот роман в стихах написал известный русский писатель А. С. Пушкин. Премьера этой пьесы состоялась 10 апреля 1999 года. Пьеса была сыграна по переводу Е. Ф. Буриана. Режиссером-постановщиком был Петер Габор, который придерживался перевода Буриана, но дополнил игру еще стихами Пушкина. Роль Евгения Онегина досталась Адриану Ястрабану, Ленского - Душану Урбану, Никола Сылова сыграла Ольгу, а Евеллын Пацолакова - Татьяну. Сцену создал словацкий художник Иосиф Циллер. На сцене и даже в зрительном зале были березы. Они символизировали русскую деревню, а также мир, в котором жизнь и смерть вездесущие. Самой лучшей актрисой была признана Евеллын Пацолакова, сыгравшая роль Татьяны. Самым лучшим актером - Адриан Ястрабан, сыгравший Онегина.

Следующей пьесой в вышеуказанный период (с 1990 по 2000 гг.) была пьеса Тот, кто получает пощечины, автором которой является Л. Н. Андреев. Премьера состоялась 3 сентября 1999 года. Режиссёром пьесы является Михаил Тарант, перевод осуществлён Верой Кубичковой. В игре нет различных шоу, но, тем не менее, можно наблюдать разные ситуации, которые переходят в конфликты страстей и идеалов. В главной роли выступил Адриан Ястрабан, кроме того,

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

следует отметить выступления Надежды Хробоковой, Николая Панека и других. Несмотря на то, что данная пьеса была для актеров весьма сложной, все довольно неплохо справились с возложенной на них задачей.

Драма Бесприданница - четвертая пьесой за указанный промежуток времени. Автором пьесы является А. Н. Островский. Премьера состоялась 19 мая 2000 года. Перевод произведения выполнила Вера Кубичкова, постановщиком выступил приглашённый режиссер Якуб Корчак, который учился в русской школе. Необходимо отметить, что из драмы был устранён элемент медлительности, который иногда свойственен пьесам Островского. Создатель сцены - Андрей Неквасил. Самым лучшим актёром был признан Иосиф Бартонь, сыгравший Кнурова. Адриан Ястрабан, сыгравший роль Паратова, а также Евеллын Пацолакова, сыгравшая главную роль Ларисы - скажем так, не совсем справились с ролью. Высокую оценку зрителей получили Петр Полак, Ярослав Крейчи и другие.

Последней пьесой вышеназванного периода была Анна Каренина Л. Н. Толстого. Премьера состоялась 24 ноября 2000 года. В качестве режиссера-постановщика выступил Петр Габор, перевод был осуществлён Татьяной Гашковой. Сцену создал Иосиф Циллер. В задней части сцены находится проекция, которая показывает грозные облака. На сцене практически ничего нет, кроме мебели, покрытой белыми простынями, которые были сорваны во время спектакля. Роль Анны Карениной сыграла Надежда Хробокова, Левина - Душан Урбан. Выступления актеров были обычными.

В четвертой части настоящей работы рассматриваются пьесы, сыгранные в период с 2001 по 2008 гг. Одной из пьес является Платонов. Это первое произведение А. П. Чехова. Премьера состоялась 30 ноября 2001 года. Игра показывает меланхолический образ русского общества. Перевод пьесы был осуществлён Верой Кубичковой, режиссёром выступил Петр Габор, стремящийся к устранению традиционной психологической интерпретации. Сцену создал Иосиф Циллер. Главную роль Платонова сыграл Адриан Ястрабан. Его Платонов является в начале ироническим, надменным и циничным. Во второй части происходит распад его личности. Лучшими актрисами были признаны Евеллын Чапкова-Пацолакова, Владимира Вчелна и Лена Калоусова.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Второй драмой этого периода были Три сестры. Эту драму написал известный писатель А. П. Чехов. Премьера состоялась 25 ноября 2005 года. Пьеса вернулась на сцену театра спустя 22 года. Руководитель драматического театра Вячеслав Клеменс выступил в роли режиссёра-постановщика данного произведения, а перевод был осуществлен Леошем Сухарипи. По мнению самого режиссера, выбравшего эту драму, это самая лучшая пьеса, написанная Чеховым. Режиссер сократил текст, т. к. для сегодняшнего зрителя он был слишком длинным. Сцена и костюмы полностью отвечают замыслам автора. Роли трёх сестёр сыграли Евеллын Пацолакова, Яна Бурешова и Ивана Плихалова, сыгравшая двадцать лет самую молодую сестру, в этой постановке играет самую старшую сестру Ольгу. Для Яны Бурешовой, которая играла самую младшую сестру Ирину, это была первая большая роль, но нельзя сказать, что она сыграла её удачно. Самым лучшим актером был признан Ярослав Крейчи, сыгравший профессора Федора Кулыгина и Зденек Свободник, в роли представителя барона Тузенбаха.

Третьей игрой за период с 2001 года по 2008 год была пьеса Жизнь господина де Мольера, написанная М. А. Булгаковым. Премьера состоялась 9 ноября 2007 года. Режиссером был Алеш Бергман, перевод выполнила Мария Лоуцкова. Пьеса Булгакова была написана таким образом, что Людовик XIV символизировал Сталина, а общество Кабала являлось параллелью деятельности КГБ. Зрителю это могло показаться не очень интересным, т. к. текст был исправлен и приближен к современности. В пьесе были использованы отрывки из пьес Мольера Мнимый больной, Дон Жуан и Тартюф. Главную роль сыграл известный чешский актер Игорь Бареш. Далее мы можем наблюдать за игрой Власты Хартловой и Владимеры Вчелны. В роли Людовика XIV выступил актер Павел Юрица. Последнее представление этой пьесы состоялось 9 ноября 2008, спустя год.

В последней части я занималась анализом пьес, которые были сыграны в период с 2009-го по 2013 гг. Это были следующие пьесы. Первой был Идиот известного писателя Ф. М. Достоевского. Премьера состоялась 13 февраля 2009 года. Пьеса была поставлена по переводу Терезы Силбернагловой. Первоначально, интерпретацию этого романа хотел показать режиссер Любослав Майера, но, в конце концов предложение выступить в качестве режиссёра-постановщика

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

приняла актриса и режиссер Яна Янекова. Она прочитала много вариантов драматического произведения, но ни один из вариантов ей не понравился. И тогда она создала новую версию. С постановкой данной версии ей помогала Бланка ФишEROVA. Обе сделали особый акцент именно на женском персонаже - Настасье Филипповне. Кроме того, были устранены все политические аспекты, как, например, вопрос религии и веры. Сцену создала режиссер. На сцене был главным диван и большая фотография Настасьи Филипповны. Режиссер также внесла в пьесу мистический мотив, которым было танцевальное второе я Настасьи Филипповны. В главной роли князя Мышкина нам представлен актер Лукаш Крал. Настасью Филипповну сыграла Екатерина Мендлова Хорачкова. Петр Кубес сыграл роль Рогожина, а Мирослав Грушка был представителем Епачина.

Второй пьесой в этом периоде была драматизация четырех рассказов с названием Лошади для усмирения. Эти рассказы написал В. М. Шукшин. Премьера состоялась 25 сентября 2009 года. В качестве режиссера выступил россиянин Родион Овчинников. Переводчиком пьесы является Алеш Бергман. Следует отметить, что в данном произведении звучат песни В. Высоцкого. В спектакле была задействована практически вся труппа драматического театра. Сцена была простая, на ней был выдвижной холст, была проведена работа со спецэффектами. В рассказах появляются религия, можно наблюдать русские традиции, в том числе и водку. В главных ролях были задействованы Андрей Йирачек, Лукаш Крал, Зденек Свободник и Павел Доуцек.

Третьей пьесой была комедия Женитьба, написанная известным русским писателем Н. В. Гоголем. Премьера этой пьесы состоялась 12 октября 2012. В качестве режиссера выступил художественный руководитель польской сцены театра в городе Тешин - Богдан Кокотек. Перевод был выполнен Леошем Сухарипи. Сцену создал польский художник Крзысзтиф Малаховски. Сцена была простая, но эффективная. Передняя часть сцены была покрытая листьями, что создало впечатление внешнего пространства. В задней части был только диван. Главную роль Агаты сыграла Клара Клепачкова. В роли Подколесина был Иржи Сухы из Табора, Кочкарева сыграл Петр Кубес.

Последней игрой был Вишневый сад. Пьесу написал А. П. Чехов. Премьера состоялась 3 мая 2013 года. Перевод осуществил Отмар Крейч — младший, постановку выполнил Михал Тарант. Сцену и костюмы создал Фома Моравец.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Автором музыки был Владимир Франз. Режиссер не хотел, чтобы сцена и музыка были описательны. Главную роль - Агату - сыграла известная пражская актриса Яна Паулова, которую дублировала Надежда Хробокова-Томицова. Далее в пьесе были задействованы: Ярослав Крейчи, Роман Венцл и Тереза Рихтрова.

Последняя, седьмая, часть моей работы была посвящена исследованию комедии Женитьба Н. В. Гоголя. Мною был проведен транслатологический анализ, а также анализ актерских выступлений первого действия, картины первой.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Seznam použité literatury

Knížní zdroje

1. DRLÍK, VOJEN et al., 2000. Almanach - Moravské divadlo Olomouc 1920-2000. Olomouc: Moravské divadlo Olomouc.
2. . Divadlo v (1945-1989) nejen v datech a souvislostech. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. ISBN 80-200-1720-8.
3. LAZORČÁKOVÁ, Tatjana. *Olomoucké divadelní reflexe: Moravské divadlo Olomouc - činohra devadesátých let 20. století: výběr recenzí*. 1. vyd. v Olomouci: Univerzita Palackého, 2004, 679 p., xxxii p. of plates. ISBN 80-244-0924-0.
4. Rusko-český, česko-ruský praktický slovník ...pro každého. 1. vyd. Brno: Lingea, 2011. ISBN 978-80-87471-12-8.
5. ŠTEFANIDES, Jiří. *Kalendárium dějin divadla v Olomouci: (od roku 1479)*. Vyd. 1. Praha: Pražská scéna, 2008, 271 s. Teatrologie, sv. 5. ISBN 978-808-6102-405.

Periodika

6. A opět revizor!. *Divadelní noviny*. 1998, roč. 7, č. 4. ISSN 1210-471X.
7. Andrejevova hra zahájila projekt divadla za oponou. *Lidové noviny*. 11. 9. 1999. ISSN 1213-1385.
8. Čechov v nevyrovnané scénické mozaice. *Lidové noviny*. 22. 2. 2002. ISSN 1213-1385.
9. ČTK. Tři sestry znovu v Olomouci po 22 letech. *Olomoucký deník*. 23. 11. 2005. ISSN 1801-9781.
10. Dramaturgie jako potřeba mravního kodexu. *Divadelní noviny*. 2000, roč. 9, č. 21. ISSN 1210-471X.
11. KLEN, Petr. Přes nehodu je hra Bez věna úspěchem. *Mladá Fronta Dnes*. 25. 5. 2000. ISSN 1210-1168.
12. Návrat poetického jevištního gesta. *Divadelní noviny*. 1999, roč. 8, č. 10. ISSN 1210-471X.
13. PÁLUŠ, Peter. Olomoucké putování do Moskvy. *Olomoucký deník*. 1. 12. 2005. ISSN 1801-9781.
14. Změna v programu divadla: místo Beatles přijde Moliere. *Olomoucký deník*. 3. 1. 2008. ISSN 1801-9781.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Internetové zdroje

15. CINDLEROVÁ, Jana. Višňový sad – recenze Jany Cindlerové. *Český rozhlas Vltava*. [online] 7. 5. 2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/moravske-divadlo/prectetesi/napsalionas/visnovy-sad--recenze-jany-cindlerove/?s=detail>
16. ČKT. Moravské divadlo chystá Višňový sad, hlavní roli ztvární Paulová. *České noviny*. [online]. 17. 4. 2013 [cit. 2014-03-20] Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/moravske-divadlo-chysta-visnovy-sad-hlavni-rol-i-ztvarni-paulova/927585>
17. Databáze českého uměleckého překladu. *Tatjana Hašková*. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/Tatjana%20Hašková>
18. Databáze českého uměleckého překladu. *Leoš Suchařípa*. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/Leoš%20Suchařípa>
19. Databáze českého uměleckého překladu. *Věra Kubíčková*. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/Věra%20Kubíčková>
20. Historie. *Moravské divadlo*. [online]. [cit. 2014-01-03] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/opera-a-opereta/historie/>
21. KOTKOVÁ, Kamila. Moravské divadlo odkrylo slabiny lidské duše. Uvedlo Gogolovu *Ženitbu*. *Olomouc.cz* [online]. 15. 10. 2012. [cit. 2013-12-12] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/moravske-divadlo/prectetesi/napsalionas/moravske-divadlo-odkrylo-slabiny-lidske-duse-uedlo-gogolovu-zenitbu/?s=detail>
22. KUCHAR, Jan. *Závěrečná práce*. [online]. [cit. 2014-02-06] Dostupné z: http://is.muni.cz/th/125635/ff_m/konout_a_andrjev.pd
23. LEŠIKAROVÁ, Linda. Moravské divadlo: ruská hra, ruský režisér. *Olomoucký deník*. [online]. 25. 9. 2009 [cit. 2014-01-14] Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/kultura_region/foto-moravske-divadlo-ruska-hra-rusky-reziser.html?reakce=iq&iq=
24. LEŠIKAROVÁ, Linda. Nezkrocení koně uvedli divadelní sezonu na jedničku. *Olomoucký deník*. [online]. 29. 9. 2009. [cit. 2014-01-14] Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/kultura_region/nezkroceni-kone-uedli-divadelni-sezonu-na-jednick.html
25. Moravské divadlo. [online]. [cit. 2014-01-03] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/>

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

26. Nikolaj Vasiljevič Gogol – Ženitba. *Moravské divadlo*. [online]. [cit. 2013-12-12] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/cinohra/repertoar/zenitba/?s=detail>
27. Osobnosti.cz. *Zdeněk Mahler*. [online]. [cit. 2014-01-14]. Dostupné z: <http://www.spisovatele.cz/zdenek-mahler#cv>
28. Po třiceti letech se do Olomouce vrací Dostojevského Idiot, tentokrát v komorním pojetí. *Divadlo.cz* [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.janajankova.com/idiot.php>
29. PROCHÁZKA, Jan. V Moravském divadle se chystá Ženitba podle Gogola. *Olomouc.cz*. [online]. 11. 10. 2012 [cit. 2013-12-12] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/moravske-divadlo/prectetesi/napsalionas/v-moravskem-divadle-se-chysta-zenitba-podle-gogola/?s=detail>
30. PROCHÁZKA, Jan. Vrchol sezony je tu: Moravské divadlo přichystalo Višňový sad. *Olomouc.cz*. [online] 2. 5. 2013 [cit. 2014-03-20] Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/moravske-divadlo/prectetesi/napsalionas/vrchol-sezony-je-tu-moravske-divadlo-prichystalo-visnovy-sad/?s=detail>
31. ROZKOVCOVÁ, Radka. Moravské divadlo Olomouc uvede po třiceti letech dramaturgii Dostojevského románu Idiot. *Zprávy proglas*. [online]. 11. 2. 2009. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://zpravy.proglas.cz/detail-clanku/moravske-divadlo-olomouc-uvede-po-triceti-letech-dramaturgii-dostojevského-románu-idiot.html>

Internetové zdroje v ruštině

32. ГОГОЛЬ, Н. В. Н.В.Гоголь – Женидьба. *Lib.ru*. [online]. [cit. 2014-03-28] Dostupné z: http://az.lib.ru/g/gogolx_n_w/text_0080.shtml

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Přílohy

Obr. 1 Andrejev - Ten, který dostává políčky, 1999 (Lazorčáková, Tatjana – Olomoucké divadelní reflexe)

Obr. 2 Čechov - Hra bez názvu (Platonov), 2001 (Lazorčáková, Tatjana – Olomoucké divadelní reflexe)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Obr. 3 Dostojevskij - Anna Karenina, 2000 (Lazorčáková, Tatjana – Olomoucké divadelní reflexe)

Obr. 4 Gogol - Revizor, 1998 (Lazorčáková, Tatjana – Olomoucké divadelní reflexe)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Obr. 5 Gogol - Ženitba, 2012 (www.moravskedivadlo.cz)

Obr. 6 Čechov - Višňový sad, 2013 (www.moravskedivadlo.cz)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
HRDINOVÁ Karolína	Pod Senovou 2751/46B, Šumperk	F11524

TÉMA ČESKY:

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost (ohlasy na stránkách olomouckého tisku)

NÁZEV ANGLICKY:

Production of Russian plays on the stage of Moravian theatre in Olomouc since 1990 to the present (reactions in Olomouc's press)

VEDOUcí PRÁCE:

Doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc. - KSR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Vyhledávání teoretické literatury ke zkoumané problematice
2. Studium odborných pramenů
3. Shromáždění praktického materiálu
4. Analýza shromážděného materiálu a jeho zpracování
5. Syntéza a formulace závěru

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Periodika Olomouckého kraje
LAZARČÁKOVÁ, T.: Olomoucké divadelní reflexe, Olomouc 2004
O divadle, Olomouc 2009

Podpis studenta:

hrdinova

Datum: 20.5.2013

Podpis vedoucího práce:

Halz

Datum: 20.5.2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Anotace

Příjmení a jméno autora:	Hrdinová Karolína
Název katedry a fakulty:	Katedra slavistiky, Filozofická fakulta
Název diplomové práce:	Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost
Vedoucí diplomové práce:	doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.
Počet znaků:	68 044
Počet příloh:	6
Počet titulů použité literatury:	5
Klíčová slova:	Moravské divadlo Olomouc, divadelní hra, inscenace, Dostojevskij, Gogol, Čechov

Tato práce je zaměřena na ruské hry, které byly zinscenovány v Moravském divadle Olomouc v letech 1990 až 2013. Na začátku práce je stručně popsána historie olomouckých divadel od roku 1945 po rok 2005. Následující část pojednává o samotných hrách. Ve sledovaném období, tj. rok 1990 až 2013, bylo v Moravském divadle odehráno dvanáct inscenací. U každé je popsán stručně děj, kdy se konala premiéra, kdo hru režíroval a kdo v ní hrál, překladatel každé hry, jak vypadala scéna, popřípadě názory kritiků. Závěr práce obsahuje translátologický rozbor a rozbor hereckých projevů Gogolovy komedie Ženitba.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Inscenace ruských divadelních her na jevišti Moravského divadla v Olomouci od roku 1990 po současnost

Abstract

Name and surname:	Karolína Hrdinová
Name of department and faculty:	Department of Slavonic Studies, Philosophical Faculty of Palacký University Olomouc
Name of work:	Production of Russian plays on the stage of Moravian theatre in Olomouc since 1990 to the present
Work leader:	doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.
Number of symbols:	68 044
Number of supplements:	6
Number of titles of used literature:	5
Key words:	Moravian theatre in Olomouc, theatre plays, production, Dostoyevsky, Gogol, Chekhov

This thesis focuses on the Russian plays that were staged in the Moravian Theatre Olomouc from 1990 to 2013. The beginning of the thesis briefly describes the situation concerning the Olomouc theatre from 1945 to 2005. The following part deals with plays themselves. In the observed period, the Moravian Theatre staged twelve productions. For each production the story is described, when the premiere was held, who directed the play and who starred in it, the translator, the design of the scene or critics view. Finally, the thesis includes translational analysis and analysis of acting manifestations of Gogol's comedy *The Marriage*.